

YAPILARINA GÖRE SÖZCÜKLER ETKİNLİĞİ

Basit Sözcükler :

Hiç ek almamış , ya da yapım eki almamış sözcüklere basit sözcükler denir.

ÖRNEK : şemsiye – kalem – masa

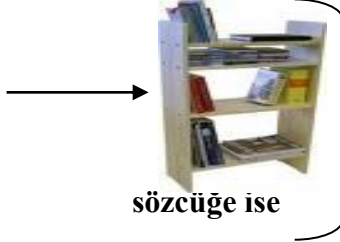
Şimdi yazacağım sözcüklerin eklerine dikkat edin.

Elbiseler → **elbise + ler** (bu sözcük çoğul eki almış.Ama aldığı ek sözcüğün anlamını değiştirmemiş.O haldesözcük olur.

Aşağıdaki sözcüklerden basit olanın daire içine alın.

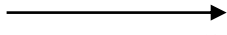
* memur	* baloncu	* balığın	* mısırlık	* kitapta	* sözcüğün
* gökyüzünde	* aşçının	* korkusuz	* elma	* karakolun	* güvenlik
* masallar	* durgun	*futbolcu	*yolluk	*bahçe	*kale

Türemiş Sözcükler :

Gördüğünüz gibi kitap sözcüğüne getirdiğimiz bir ek,sözcüğün anlamının değişmesine neden oldu.Kitap sözcüğü “lık” eki alarak kitap konulan raf anlamına geldi.Sözcüğün anlamını değiştiren eklere YAPIM EKİ, yapım eki ile yeni bir anlam kazanan **TÜREMİŞ SÖZCÜK** denir.

Kitap

Kitap + lık

SÖZCÜĞÜN ANLAMINI DEĞİŞTİREN EKLER (YAPIM EKLERİ)

BİLGİ: Sözcüğün sonuna eklenerek anlamını değiştiren, yeni anlamda sözcük türeten ekler vardır. Bu eklerle **YAPIM EKLERİ** denir. Yeni anlam kazanan sözcüklere **TÜREMİŞ** sözcük denir.

Sözcüğün sonuna gelen her ek yeni anlamda sözcük türetmez. Örnekleri inceleyiniz.

gel → Ek almamıştır.

masa → Ek almamıştır.

evden → Ek almıştır. – den eki sözcüğün anlamını değiştirmemiştir.

oduncu → Ek almıştır. –cu eki odun satan kişi anlamını kazandırmıştır.

kitaplar → Ek almıştır. – lar eki sözcüğün anlamını değiştirmemiş, çoğulluk anlamı kazandırmıştır.

kömürlük → Ek almıştır. –lük eki kömür konulan yer anlamı kazandırmıştır.

Yeni anlamda sözcük türeten başlıca ekler şunlardır:

- ci (-cı, -cu, -cü, -çi, -çı, -çu, -çü) → evci, kömürcü, simitçi, yolcu, sanatçı, ayakkabıcı

- li (-lı, -lu, -lü) → evli, akıllı, tuzlu, köpüklü

- lik (-lık, -luk, -lük) → kalemlik, kitaplık, tuzluk, gözlük

- siz (-sız, -suz, -süz) → deftersiz, akılsız, susuz, sütsüz

- gin (-gın, -gun, -gün) → bilgin, salgın, baygın, soygun, ölgün

- gi (-gı, -gu, -gü) → silgi, sevgi, bilgi, görgü, sorgu, sargı, saygı, kaygı

- daş (-taş) → vatandaş, soydaş, yurtdaş, sırdaş

Yapım eklerini : (Yazın)

Aşağıdaki sözcükleri türemiş sözcük yapın.

Mısır :..... Güneş :..... Top :..... Futbol :

Taş : Dur : Masal: Bayram :

Aşağıdaki türemiş sözcükleri kökünü yaz.

Yaşlı: ...Yaş.....

Vurgun :

Kolluk:

Kemancılar :

Sululuk :

Vatandaş :

Küskün :

Yoldaş :

Sırdaşlık :

☞ Aşağıdaki sözcüklere uygun ekleri getirerek TÜREMİŞ sözcükler oluşturunuz.

şeker → ...şekerli....- ...şekersiz....- ...şekerlik...- ..şekerci...- ...şekercilik...-..şekercisiz...

su →

boya →

kapı →

çöp →

yol →

yağ →

☞ Aşağıda verilen eki kullanarak sözcük türetiniz. (Açıklamalaradaki sözcükleri kullanmayınız.)

- cı : ...ayrancı... - cu : ...oduncu.... - çi :simitçi... - çü :... sütçü...

- lı : - lu : - lü :

- luk : - lik : - lük :

-sız :..... -süz: - suz:

- gin : - gın : - gi :

- daş: - gü : - gı :

ÖĞRENDİK Mİ?

1. “ *Bakkaldan şeker alıp, şekerliğe koydum.* “ tümcesinde türemiş sözcük aşağıdakilerden hangisidir?

A. şekerliğe

B. bakkaldan

C. koydum

2. “*Annem sütçüden süt aldı.*” tümcesindeki yapım eki hangisidir?

A. –den

B. –dı

C. –çü

3. “ Hafta sonu arkadaşım ile kitapçıya gideceğim. ” cümlesinde hangi kelime türemiş isimdir ?

A. hafta

B. arkadaşım ile

C. kitapçıya

4. . Aşağıdaki isimlerden hangisi türemiş isim değildir ?

A. göl

B. sözlük

C. gözlük

5. “ *Çiçekçiden güzel bir çiçek aldım.* ” cümlesinde hangi kelime türemiş isimdir ?

A. çiçekçi

B. güzel

C. bir

6. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi türemiş kelime değildir ?

A. sözlük

B. sözcü

C. söz

SAYI ÖRÜNTÜLERİ

Aşağıda verilen örüntüleri ikişer adım ilerletiniz.

1 – 1.adım 2.adım 3.adım 4.adım 5.adım 6.adım

...2....

2 – 1.adım 2.adım 3.adım 4.adım 5.adım 6.adım

.....

3 – Aşağıdaki örüntüde soru işareti yerine hangi sayılar yazılmalıdır?

1.adım 2.adım 3.adım 4.adım

2 3 4 4 3 8 6 3 12 8 ?

6 12 18 ?

4 – Aşağıdaki örüntüde soru işareti yerine hangi sayılar yazılmalıdır ?

0 1 3 6 10 15 21 ?

Aşağıdaki örüntülerde boş bırakılan yerlere gelecek sayıları yazınız.

5-

52 55 58 67

6 –

7 12 22 27

7 –

11 17 23 41

8 –

73 66 59 52

9 –

18 38 48 68

10 –

7 9 12 16 21

SAYI ÖRÜNTÜLERİ

1. Aşağıdaki sayı dizilerinde boş bırakılan yerlere gelecek sayıları yazınız

- a) 12 – 15 – 18 - – 24 – 27 - – 33 -
b) 48 – 44 – 40 - – 32 – 28 - -
c) 9 – 18 – 27 - - – 54 – 63 - -
d) 21 – 26 – 31 - – 41 - - 51 – 56
e) 60 – 54 - – 42 – 36 - – 24 -

2. Aşağıdaki sayı dizilerini devam ettirecek sayıları yazınız.

- a) 28 – 31 – 34 – 37 -
b) 50 – 45 – 40 – 35 -
c) 46 – 50 – 54 – 58 -
d) 42 – 35 – 28 – 21 -
e) 36 – 45 – 54 – 63 -

3. Aşağıdaki sayı dizilerinde kuralı bozan sayıların yerine gelecek sayıları yazınız

- a) 48 – 54 – 60 – 65 – 72 – 78 Kuralı bozan Yerine yazılacak
b) 25 – 28 – 31 – 35 – 37 – 40 Kuralı bozan , Yerine yazılacak
c) 48 – 40 – 32 – 23 – 16 – 8 Kuralı bozan , Yerine yazılacak
d) 42 – 49 – 56 – 62 – 70 – 77 Kuralı bozan , Yerine yazılacak
e) 18 – 27 – 36 – 45 – 54 – 62 Kuralı bozan , Yerine yazılacak

MİNİ TEST

Aşağıdaki soruların bir doğru seçeneği vardır. Doğru seçeneğin bulunduğu harfi ☐ içine alınız.

1. Aşağıdaki örüntülerin hangisi artarak giden bir örüntüdür?

A) 15 – 18 – 21 – 24

B) 27 – 24 – 21 – 18

C) 40 – 36 – 32 – 28

2. Aralarında 6'şar fark olan sayıların oluşturduğu örüntü aşağıdakilerden hangisidir?

A) 6 – 13 – 20 – 27 – 34

B) 48 – 54 – 60 – 66 – 72

C) 6 – 12 – 18 – 24

3. Aşağıdakilerden hangisi bir örüntü oluşturmaz?

A) 5 – 10 – 15 – 20

B)

C) 15 – 20 – 25 – 30 – 35

4. 15 – 19 – 23 – 27 – 31 – 35 – örüntüsü aşağıdaki hangi sayı ile devam etmelidir?

A) 38

B) 39

C) 40